

ČLOVĚK SE PROSADÍ, JEN KDYŽ SE DRŽÍ SÁM SEBE

Ohlédnout se zpět za svým životem bývá vždy velmi těžké, zvláště když ne všechny vzpomínky jsou šťastné a některé i velmi bolestivé. Také v mém životě je řada okamžiků, na které vzpomínám s velkou bolestí ve svém srdci, ale na které by nikdo z vás nikdy neměl zapomenout. Hlavně proto, aby se už nikdy nic podobného neopakovalo. A proto se s vámi chci podělit o svůj životní příběh.

Narodil jsem se 23. září 1929 v Praze v Šulcově kolonii v části zvané Komořany. Tady jsem prožil své šťastné dětství. Měl jsem bratra a s ním a dalšími kamarády jsme byli pěkní rošťáci. V létě jsme rádi plavali ve Vltavě, mnohým z nás bylo sotva pět let. Rád jsem sedával na mostu a pozoroval kolemjdoucí lidi. Do školy jsem chodil moc rád a na svá školní léta často a s radostí vzpomínám. Ale nemyslete si! I když jsem byl pěkné kvítko, dokázal jsem mít dobré známky. Když mi bylo deset let, obsadil Hitler mou vlast a vznikl Protektorát Čechy a Morava, který plně spadal pod Německou říši. Do školy jsme ale mohli dál chodit, jen naši židovští spolužáci už ne. V roce 1943 jsem ukončil svou školní docházku. Když mi bylo čtrnáct let, dostal jsem příležitost nastoupit do učení na kloboučníka do firmy Lamač. Bez delšího přemýšlení jsem tuto nabídku rád přijal. Tato práce byla úžasná a za nic bych ji nevyměnil.

V době mého učení již hrůzy 2. světové války probíhaly v celé své síle. Z kloboučnictví mne často posílali někam něco zařídít či předat. Byl jsem příliš mladý na to, abych pochopil, o co skutečně šlo. Že jsem sloužil jako spojka pro odboj proti nacismu, jsem se dozvěděl až dodatečně, a proto do dnešního dne neznám jméno odbojové skupiny, pro kterou jsem nevědomky jako kurýr pracoval. Možná mne odboj využíval proto, že jsem se vždycky dobře učil a mluvil jsem bez problémů německy, osobně jsem se ale do odboje nezapojil, vždy jen nevědomky.

Jednoho únorového dne roku 1945 jsem šel jako každý jiný den do práce. Chvíli po poledni jsem zaslechl křik a sirény. Někdo zakřičel, abychom se rychle schovali do úkrytu. Na chvíli jsem byl schopen vnímat jen svůj dech a tlukot srdce. Tehdy 62 letounů Bz 17 svrhlo na obytnou část Prahy přes 250 bomb. Několik bomb dopadlo i na Palackého most, v jehož blízkosti jsem se právě nacházel. Ani nevím, jak dlouho jsme byli v úkrytu, ale každá sekundu mi připadala nesnesitelně dlouhá. Najednou bylo ticho. Všichni jsme ještě nějakou dobu zůstali v úkrytu. Věděl jsem jedno, přežil jsem. Zhruba 700 lidí takové štěstí jako já nemělo. Zhruba pět minut po náletu jsem se vydal k mostu podívat. Srdce mi sice bušilo, jako kdybych právě uběhl maraton, ale touha pomoci zraněným mne hnala vpřed. Našel jsem zde asi čtyři mrtvé, dva z nich byli celí v černém. Byli to kapucíni, což je katolický řeholní řád inspirovaný duchem sv. Františka z Assisi. Na první pohled nebylo na mrtvých nic vidět. Žádná viditelná zranění, žádné krvácení. Proto jsem usoudil, že jim asi tlakem z výbuchů praskly plíce. U mostu stála tramvaj s rozbitými a zakrvácenými okny, z nichž viseli lidé. Ti neměli takové štěstí jako já. Nepodařilo se jim utéct a nikde se schovat. Byl to smutný pohled. Na chvíli jsem zatajil dech a jen pozoroval to zaprášené krvavé náměstí plné polorozbořených budov a mrtvých či umírajících lidí.

Čas plynul dál, ale klid nepřicházel a naděje na změnu přišla 5. května 1945, kdy vypuklo povstání proti okupantům. Rozhlas vysílal povzbudivé zprávy a výzvy k odporu proti našim okupantům. Po celé Praze se vytvořily barikády, které nám měly pomoci. Bylo mi tehdy patnáct let a cítil jsem, že i já musím přispět svými silami k osvobození Prahy a našeho státu. Přihlásil jsem se tedy dobrovolně k jednotkám, které měly bránit naše hlavní město. Společně s dalšími šestnácti muži jsem byl poslán na obranu ocelového mostu přes Vltavu. Tento most se nacházel mezi Zbraslaví a Březanským údolím.

Vše probíhalo podle plánu, byli jsme plní euforie a těšili se na osvobození. Až v noci z 6. na 7. května dorazila k mostu silná německá jednotka s tanky. Zaujali jsme obranné postavení severovýchodně od mostu. Nepřítel byl však mnohem silnější, nás bylo jen sedmáct, a proto naše šance byly téměř mizivé. Schovali jsme se v příkopu u Komořan a snažili se plazit dál. Všechny nás obklíčili a vzali do zajetí. K večeru mi můj velitel řekl, že někdo musí přinést informace o nebezpečí veliteli Šebestíkovi, který táhnul chránit most přes Vltavu z druhé strany. Hned jsem se přihlásil a řekl, že se o to pokusím, velitel se mne snažil zadržet s tím, že jsem ještě příliš mlád a nezkušený a že nebezpečí je příliš velké. Přesto jsem zkusil utéct škarpou. To se mi také podařilo. Mých šestnáct kamarádů ale zůstalo v zajetí a za dva dny po mém útěku je všechny postříleli. Dodnes nechápu, že zrovna já jsem jako jediný z celé skupiny přežil.

Zhruba za dvacet dní od mého útěku, po skončení války, jsem se stal členem Komise pro vnitřní národní bezpečnost. Byl jsem zařazen do šestičlenné skupiny. Naším úkolem bylo prozkoumávat hromadné hroby zajatců a dalších zavražděných lidí na našem území. Nejhorší to bylo v Tachově, kde jsem viděl největší masový hrob politických vězňů na území tehdejšího Československa. I dnes mne tato vzpomínka dokáže vyděsit a běhá mi při ní mráz po zádech. Ten stísněný pocit, kdy jsem se musel dívat a procházet mezi stovkami padlých a rozkládajících se lidských těl, byl hrozný.

Zůstal jsem v komisi do srpna 1946. Poté jsem byl přeřazen k Pohraničnímu útvaru SNB v Železné Rudě. To jsem si zasloužil za to, že když se mě ptali, jaký mám názor na život a myšlení o partaji, odpověděl jsem po pravdě, že nejsem a nehodlám být ani v jedné. Do 14 dnů mi přišlo vyrozumění, že jsem přeřazen do Železné Rudy. Zde jsem měl místo zástupce velitele.

V tom samém roce se přes hranice snažilo dostat mnoho sudetských Němců. Ti přenášeli majetek z našeho území. Jednou jsme chytli dvě vystrašená děvčata. Ale musel jsem je nechat jít. Vždyť mi nic neudělala, jen se přenášela jídlo, aby přežily. Tehdejší režim mi pak řekl, že jsem neschopný, když ty lidi nezatýkám a nechám je projít.

Jsem stále pyšný na to, že jsem za celou dobu své pohraniční služby nemusel na nikoho ani jednou vystřelit a nezmařil tak žádný lidský život. Paradoxem je, že já sám jsem se v listopadu tohoto roku dostal do nemocnice s prostřelenou nohou. Můj kamarád si nabíjel pistoli, která omylem vystřelila proti mé noze. Byl z toho chudák mnohem víc vystrašený než já. Spíš mi jen cukla noha a pak začala velká bolest. Rána se však ani v nemocnici nechtěla uzdravit. S hrozným utrpením mi začalo zranění hnisat. K tomu se přidaly vysoké horečky. Aby toho nebylo málo, zjistili mi lékaři tuberkulózu. Málem se mi utopily plíce a za dva dny jsem mohl být mrtvý. Naštěstí se jim podařilo dostat ze mne litr a půl vody jehlou, čímž mi zachránili život. Dostal jsem od lékařů doporučení změnit povolání.

Mé bolestivé léčení trvalo několik týdnů a poté jsem byl předvolán na ministerstvo. Bylo mi v tu dobu osmnáct let. Byl jsem určen, abych vykonával funkci správce národního penzionu Zlatá vyhlídka ve Špindlerově Mlýně. Zde jsem byl skoro rok. Této práci jsem však vůbec nerozuměl a byl jsem rád, že mě v březnu 1948 vystřídal někdo jiný. Ještě nějakou chvíli jsem poté pracoval pro Ústřední radu odborů. Bohužel jsem na jaře roku 1949 znovu onemocněl. A i když mě několikrát předvolali před Městský národní výbor, SNB či úřad práce, vždy jsem vytrvale odmítal jejich nabídky i rozkazy k okamžitému nástupu do práce. Ale když jsem pak viděl tu spoušť, která všude kolem mne vládla a to, jak se do zajetí tehdejším režimem dostávají letci jednotek britské RAF, kteří za naši vlast nasazovali vlastní životy, rozhodl jsem

se, že v takovém státě, ve kterém vlastní hrdiny zavíráme, než abychom si jich vážili, již dál žít nechci. Rozhodl jsem se utéct za hranice.

Přejít přes hranice se nezdálo být těžké, když jste věděli, kde je volno, kde se dá přejít. Proto když mne nějací lidé požádali, zda bych jim pomohl utéct, nebyl to problém.

11. srpna 1949 jsem se rozhodl přejít přes hranice i já sám. Pokusil jsem se o to u Železné Rudy. Ale hlídka mne a mého společníka zadržela hned ve vlaku. Bohužel mi v tu chvíli nebyla nic platná ani má stará legitimace SNB, a tak jsme byli odvedeni k výslechu, kde jsem se přiznal k tomu, že jsem skutečně chtěl odejít do Německa proto, že jsem nemocný a chtěl jsem se v zahraničí léčit. To mi poradil jeden bývalý kolega. To mě zachránilo před tím, aby mne nedostali do rukou estébáci, ale byl jsem eskortován do Kladna, do tábora nucených prací. Zde jsem čekal na soud. Jako všichni ostatní jsem musel chodit pracovat do uhelného dolu. Než se ale mohl konat soud, podařilo se mi utéct díky pomoci jednoho civilisty. Ten v táboře pracoval jako svářeč a zařídil, aby to vypadalo, že jsem s ostatními v dole. V tomto čase se mi podařilo přelézt plot a utéct. Někde u pramene Vltavy jsem překročil hranice s Německem, kde mne poslali do utečeneckého tábora v Mnichově.

Tady mi nabízeli vstup do zpravodajských služeb, ale to jsem odmítl, já nejsem a nikdy jsem nebyl politicky angažovaný, já jsem angažovaný lidsky. Proti komunistickému režimu jsem nikdy nechtěl bojovat a nebojovat, ale nesouhlasil jsem s ním. Nechtěl jsem v takovémto režimu žít, nechtěl jsem být ovcí ze stáda, která jen poslouchá rozkazy, to co může a nemůže. Byl jsem mladý, měl jsem vlastní rozum a tím jsem se řídil.

Snažil jsem se dostat do Švýcarska, kde jsem chtěl požádat o povolení odcestovat do Kanady. Potkal jsem zde jednoho česky mluvícího muže, který se mne ptal, co jsem doma provedl, protože mě přes rádio hledají. Ve Švýcarsku mi ale nechtěli dát politický azyl, nebyl jsem pro ně dostatečně politicky angažovaný, a tak jsem zůstal v Německu.

Vstoupil jsem do Medical Command u americké armády v Německu, absolvoval jsem řadu zdravotnických kurzů. Poté jsem pracoval jako sanitář, ale vždy jako civilista.

V zahraničí jsem žil 41 let, v Medical Command jsem pracoval 38 let, pak mne zradilo zdraví. Měl jsem mrtvičku, na což jistě mělo vliv i nervové vypětí, které jsem za ty roky prožil.

Po celou dobu, co jsem žil v Německu, jsem se nesetkal s nikým z mé rodiny. Členové mojí rodiny to po mém útěku neměli lehké. Mojí matce napovídali, že jsem při útěku zemřel, že mě na hranicích zastřelili. V šoku, ve kterém byla, jim začala nadávat a plivat na ně. Byla za to zavřena do vězení. Dodnes nevím, jak dlouho tam byla. Když v roce 1988 zemřela, chtěl jsem se vrátit alespoň na její pohřeb, to mi ale nedovolili. Zároveň bych rád řekl, že vůči nikomu necítím žádnou zášť. Řada mých známých i příbuzných byla v komunistické straně, v nějaké partaji. Já jim al nic nezalívám. Chápu, že lidé po hrůzách 2. světové války v euforii uvěřili režimu, který je od všeho toho utrpení pro tu chvíli osvobodil.

Následující rok padl komunistický režim díky síle studentů a s podporou Václava Havla a dalších. Můžeme být pyšní na to, že jsem jedním ze států, kterým se podařilo odstranit totalitní režim bez války a velkého násilí.

V roce 1990 jsem se rozhodl vrátit do Československa. Proč? Přestože jsem se měl v Německu dobře, doma jsem tady. A i když se tomu řada lidí divila, já jsem prostě doma tady.